

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.8.4.2024

**Pan
Krzysztof Zalibowski**

**Prezes Zarządu
Miejskiego Przedsiębiorstwa
Komunikacji w Radomiu Sp. z o.o. ul.
Wjazdowa 4
26-600 Radom**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/040 – Postępowanie z olejami odpadowymi.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48 22 444 57 72, lwa@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Radomiu Sp. z o.o. ¹ , ul. Wjazdowa 4, 26-600 Radom.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Zalibowski, Prezes Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sp. z o.o. ² – od 24 maja 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Grzegorz Odziemkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/75/2024 z dnia 6 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: MPK lub Spółka.

² Dalej: Prezes.

³ 24 września 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020-2024⁶ oleje odpadowe wytwarzane były w Spółce poza instalacją. Spółka, za wyjątkiem okresu od 1 kwietnia do 5 czerwca 2024 r., posiadała uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami, przy czym nie była zobowiązana do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie olejów odpadowych. Ewidencja olejów odpadowych prowadzona w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz gospodarce odpadami⁷ na podstawie karty ewidencji odpadów⁸ oraz karty przekazania odpadów⁹ była nierzetelna. W KEO i KPO sporządzonych przez Spółkę wykazano jedynie odpady o kodzie 13 02 05¹⁰, natomiast nie uwzględniono olejów odpadowych o kodzie 13 02 06¹¹. W konsekwencji sprawozdania o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu nimi, sporządzone przez Spółkę za lata 2020-2023, nie zawierały danych o masie i rodzajach wszystkich odpadów olejowych wytworzonych w ww. okresie.

Spółka posiadała tytuł prawny do nieruchomości, na której magazynowano odpady olejowe. Miejsce i sposób magazynowania olejów odpadowych (z wyjątkiem pojemności wanny wychwytowej i oznakowania pojemnika do magazynowania) spełniały wymagania określone w art. 25 ust. 2-5 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹² i w § 2-4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi¹³.

W Spółce opracowano i wprowadzono procedury dotyczące gospodarki odpadami i gospodarki paliwowo-smarowniczej uwzględniające m.in. gospodarkę olejami odpadowymi, które jednak nie były w pełni przestrzegane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2020-2024¹⁴ Spółka posiadała dwie decyzje udzielające pozwoleń na wytwarzanie odpadów, które powstają w związku z eksploatacją instalacji, wydane z upoważnienia Prezydenta Miasta Radomia¹⁵ 3 kwietnia 2014 r.¹⁶ i 6 czerwca 2024 r.¹⁷ Pozwoleń udzielono, na wniosek Spółki, na czas oznaczony odpowiednio do dnia 31 marca 2024 r. i 12 lutego 2027 r.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Do dnia zakończenia kontroli (24 września 2024 r.).

⁷ Dalej: BDO.

⁸ Dalej: KEO.

⁹ Dalej: KPO.

¹⁰ Mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowcoorganicznych.

¹¹ Syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm., dalej: ustawa o odpadach lub uod.

¹³ Dz. U. poz. 1694, dalej: rozporządzenie ws. postępowania z olejami odpadowymi.

¹⁴ Do dnia zakończenia kontroli (24 września 2024 r.).

¹⁵ Dalej: Prezydent.

¹⁶ Nr OŚR.II.6221.5.2014.AG.

¹⁷ Nr OŚR.6221.4.2024.ISZ.

W okresie objętym kontrolą ww. decyzje nie były zmieniane. Spółka nie posiadała pozwolenia Prezydenta Miasta Radomia na wytwarzanie odpadów w okresie od 1 kwietnia do 5 czerwca 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 122-128, 169-177)

Spółka złożyła wniosek o wydanie nowego pozwolenia na wytwarzanie odpadów 14 marca 2024 r.¹⁸

Prezes wyjaśnił m.in., że przygotowanie pełnej dokumentacji oraz kontrola Państwowej Straży Pożarnej wydłużyły czas pozyskania pozwolenia.

(akta kontroli tom I str. 440-441)

W wydanych na rzecz Spółki ww. pozwoleniach uwzględniono 21 rodzajów odpadów, w tym oleje odpadowe tj. mineralne oleje hydrauliczne niezawierające związków chlorowcoorganicznych (kod 13 01 10*)¹⁹ i odpady o kodzie 13 02 05*²⁰, mimo że Spółka nie była zobowiązana do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie tych odpadów z uwagi na ich powstawanie niepowiązane z eksploatacją instalacji.

(akta kontroli tom I str. 122-128, 169-177)

Spółka nie była zobligowana do złożenia wniosku o zmianę decyzji w zakresie gospodarowania odpadami w związku z art. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw²¹, zmienionej ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw²² ponieważ nie posiadała zezwoleń na zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

(akta kontroli tom I str. 436)

Spółka posiadała, dokonany z urzędu, wpis do Rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. Zawiadomienie o dokonaniu wpisu, nadaniu numeru rejestrowego²³ i aktywacji indywidualnego konta w BDO przekazane zostało Spółce w dniu 20 września 2019 r.²⁴ Osobą upoważnioną w Spółce do sporządzania ewidencji oraz sporządzania i przekazywania rocznych sprawozdań w BDO był pracownik Działu Zarządzania Infrastrukturą i Ochrony Środowiska²⁵.

(akta kontroli tom I str. 74-76)

2. W latach 2020-2024 (do 30 czerwca), w Spółce wytworzono łącznie 25,320 Mg olejów odpadowych, w tym:

- w 2020 r. – 6,763 Mg (tj. 6,441 Mg o kodzie 13 02 05* i 0,322 Mg o kodzie 13 02 06*),
- w 2021 r. – 5,082 Mg (tj. 4,668 Mg o kodzie 13 02 05* i 0,414 Mg o kodzie 13 02 06*),
- w 2022 r. – 6,318 Mg (tj. 5,963 Mg o kodzie 13 02 05* i 0,355 Mg o kodzie 13 02 06*),
- w 2023 r. – 5,427 Mg (tj. 5,133 Mg o kodzie 13 02 05* i 0,294 Mg o kodzie 13 02 06*),

¹⁸ Tj. 10 dni przed upływem terminu obowiązywania poprzedniego pozwolenia (31 marca 2024 r.).

¹⁹ Ilość olejów odpadowych dopuszczonych do wytwarzania w ciągu roku wynosiła do 1,0 Mg.

²⁰ Ilość olejów odpadowych dopuszczonych do wytwarzania w ciągu roku wynosiła do 15,0 Mg.

²¹ Dz. U. poz. 1592, ze zm.

²² Dz. U. poz. 1579, ze zm.

²³ 000145593.

²⁴ Pismo znak OS-WP-I.7250.6.266.2019.MR z dnia 12 września 2019 r.

²⁵ Upoważnienie Prezesa Zarządu z 21 marca 2022 r. Poprzednio, tj. od 16 stycznia 2020 r., osobą upoważnioną do przekazywania sprawozdań do BDO był pracownik Działu Zarządzania Infrastrukturą i Ochrony Środowiska MPK, a do sporządzania kart przekazania odpadów – kierownik Sekcji Magazynu Technicznego.

- w 2024 r. (do 30 czerwca) – 1,730 Mg (tj. 1,621 Mg o kodzie 13 02 05* i 0,109 Mg o kodzie 13 02 06*).

Wytwarzanie ww. olejów odpadowych nie było związane z eksploatacją instalacji.
(akta kontroli tom II str. 50, 181)

Od 1 sierpnia 2014 r. do 29 czerwca 2021 r., na podstawie umowy zawartej 25 czerwca 2014 r.²⁶ na czas nieokreślony, odbieranie i transport, wymienionych w umowie, odpadów (w tym także olejów odpadowych) MPK zlecało firmie RAN- FLEX Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie²⁷. W oświadczeniu zawartym w umowie odbiorca wskazał, że:

- posiada ważną decyzję na zbieranie odpadów wydaną przez Prezydenta Miasta Kielce 6 maja 2013 r.²⁸,
- posiada ważną decyzję na transport odpadów wydaną przez Prezydenta Miasta Krakowa 6 lutego 2007 r.²⁹.

Z dniem 30 czerwca 2021 r. odbiorca odpadów wypowiedział ww. umowę³⁰ z uwagi na „brak możliwości zapewnienia stałych cen odbioru ze względu na brak stabilizacji na rynku odpadów”. Jednocześnie poinformował, że jest gotowy odbierać olej odpadowy na dotychczasowych zasadach, natomiast odpady przemysłowe po uprzedniej akceptacji cen na poszczególne odpady na zasadzie zlecenia³¹. W okresie od 1 lipca 2021 r. do 28 czerwca 2024 r. odpady olejowe odbierane były od Spółki przez firmę RAN-FLEX Sp. z o.o. bez zawarcia umowy.

Od 29 czerwca 2024 r. odpady olejowe odbierane były przez firmę RAN-SIGMA Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu posiadającą ważne zezwolenie na zbieranie odpadów (w tym odpadów olejowych) na terenie działki nr 1765/85 w Świdniku wydane przez Starostę Świdnickiego 18 sierpnia 2015 r.³²

(akta kontroli tom I str. 223-246, 257-316, tom II str. 1-8, 51-52, 230-257)

W Spółce opracowano i wprowadzono dwie procedury regulujące postępowanie z odpadami, w tym olejami odpadowymi:

- procedurę EA 011 – Gospodarka odpadami³³,
- procedurę RP 010 – Gospodarka Paliwowo-Smarownicza³⁴.

W ww. procedurach określono m.in. działy i komórki organizacyjne odpowiedzialne za gospodarowanie odpadami, warunki wydania odpadów odbiorcy, zasady gospodarowania olejami zużyтыми (w tym dotyczące magazynowania) i sposób dokumentowania poszczególnych etapów postępowania z olejami odpadowymi. Zgodnie z procedurą EA 011 oleje odpadowe wytworzone w Spółce mogły być wydawane wyłącznie uprawnionym odbiorcom, z którymi zawarto stosowne umowy

²⁶ Nr ZB/RG/77/2014.

²⁷ W odpisie z rejestru przedsiębiorców KRS, według stanu na 12 lutego 2014 r., wskazano, że przedmiotem działalności ww. firmy jest zbieranie, przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.

²⁸ Nr ŚUK.II.6233.10.2013.

²⁹ Nr GO-04.MW.7642-4/07.

³⁰ Pismo z 22 kwietnia 2021 r.

³¹ Według stanu na 19 czerwca 2024 r. RAN- FLEX Sp. z o.o. posiadała aktualne zezwolenie Nr GKŚ-I.6233.1.2020 na zbieranie odpadów na terenie działki o nr ewid. 598/11 położonej w Kielcach (w tym olejów odpadowych o kodzie 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08* i 13 01 10*) wydane przez Prezydenta Miasta Kielce 24 listopada 2021 r. Poprzednio firma posiadała zezwolenie na zbieranie odpadów na terenie działki o nr ewid. 193/3 zlokalizowanej w Krakowie, udzielone decyzją Prezydenta Miasta Krakowa Nr WS.06.6233.82.2013.MW z 12 grudnia 2013 r.

³² Decyzja Nr RŚ.6233.9.2015 zmieniona decyzją Marszałka Województwa Lubelskiego Nr DŚ-III.7244.18.2019.EWF z 4 lutego 2021 r.

³³ Uchwała Nr ZB-25/2023 Zarządu MPK z 27 marca 2023 r. Poprzednio obowiązywała procedura wprowadzona uchwałą Zarządu MPK Nr ZB-19/2018 z 11 maja 2018 r.

³⁴ Uchwała Nr ZB-15/2024. Poprzednio obowiązywała procedura wprowadzona uchwałą Zarządu MPK Nr ZB-34/2023 z 6 kwietnia 2023 r.

(pkt 5 ppkt 3). Przyjęta w Spółce procedura EA 011 nie była w pełni przestrzegana, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 444, 446-500)

3. W latach 2020-2024 ewidencja olejów odpadowych wytwarzanych przez MPK prowadzona była za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO, z zastosowaniem KEO i KPO. KEO sporządzano z częstotliwością co 2-3 miesiące³⁵ na podstawie prowadzonego na bieżąco „Rejestru gromadzonego oleju zużytego”. Informacje o ilości i rodzajach odpadów ujęte w KEO odpowiadały danym wykazanym w KPO. W KEO i KPO sporządzonych przez Spółkę w latach 2020-2024 wykazywano jedynie odpady o kodzie 13 02 05*, podczas gdy wykazywane ilości obejmowały także oleje odpadowe o kodzie 13 02 06*. Szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 220-256, tom II str. 29-38)

Masa wytworzonych olejów odpadowych podawana była po przeliczeniu ilości tego oleju z litra na kilogram przy zastosowaniu przelicznika 0,9 kg/l.

(akta kontroli tom I str. 440, 489, 502-504, tom II str. 107-180)

Prezes wyjaśnił, że MPK dokonywało przeliczenia oleju odpadowego z litra na kilogram na podstawie wartości wskazującej stosunek wagi do pojemności oleju, ujętej w certyfikacie kontroli jakości zakupionego oleju.

(akta kontroli tom I str. 502)

Zgodnie z art. 67 ust. 3 pkt 9 ustawy o odpadach dokumenty ewidencji odpadów zawierają m.in. informacje dotyczące masy odpadów lub suchej masy odpadów oraz kod i rodzaj odpadów. W celu określenia masy wytworzonych olejów odpadowych w Spółce dokonywano przeliczenia ilości tego oleju z litra na kilogram przy zastosowaniu współczynnika 0,9 na podstawie wartości wskazującej stosunek masy do pojemności (gęstości) oleju, ujętej w certyfikacie kontroli jakości zakupionego oleju.

W opinii NIK stosowanie ww. współczynnika nie pozwala na dokładne określenie masy wytworzonych i przekazanych odbiorcy olejów odpadowych. Gęstość oleju podawana przez producenta w certyfikatach jakości i kartach charakterystyki produktu³⁶ określana była dla temperatury wynoszącej 15°C i różniła się w zależności od rodzaju oleju³⁷.

We wniosku z 14 marca 2024 r. o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów, skierowanym do Prezydenta Miasta Radomia Spółka podała, że przed przekazaniem kolejnemu posiadaczowi oleje odpadowe będą ważone (pkt 12 – *Proponowane procedury monitorowania procesów technologicznych istotnych z punktu widzenia*

³⁵ W 2020 r. – 30 stycznia, 7 kwietnia, 25 czerwca, 19 sierpnia, 19 października i 23 grudnia, w 2021 r. – 18 lutego, 31 maja, 12 sierpnia, 18 października, 15 grudnia, w 2022 r. – 14 kwietnia, 28 czerwca, 1 września, 12 października, 20 grudnia, w 2023 r. – 13 lutego, 3 kwietnia, 18 maja, 7 sierpnia, 26 września, 7 listopada, w 2024 r. – 31 stycznia, 8 kwietnia.

³⁶ Sporządzanych przez producenta na podstawie:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywę 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L 353 z 31 grudnia 2008 roku),
- Rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/EWG i 2000/21/WE.

³⁷ Np. dla stosowanego w MPK oleju Titan Cargo MAXX 10W-40 gęstość wynosiła 0,85 g/ml, a dla oleju Titan ATF 4000 – 0,86 g/ml.

wymagań ochrony środowiska, w szczególności pomiaru lub ewidencjonowania wielkości emisji).

(akta kontroli tom I str. 148)

Decyzja Prezydenta Miasta Radomia z 6 czerwca 2024 r., udzielająca Spółce pozwolenia na wytwarzanie odpadów, nie zawierała zapisu o konieczności ważenia odpadów olejowych.

(akta kontroli tom I str. 169-177)

W okresie objętym kontrolą Spółka, przed rozpoczęciem przewozu odpadów olejowych, nie przysyłała do rejestru zgłoszeń SENT zgłoszenia o zamiarze jego rozpoczęcia, o czym stanowi art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opalowymi³⁸.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt I ustawy o systemie SENT, systemowi monitorowania przewozu i obrotu podlega przewóz towarów objętych pozycją CN 2710, jeżeli masa brutto tych towarów przekracza 500 kg lub ich objętość przekracza 500 litrów. Pod tą pozycją zostały sklasyfikowane między innymi oleje odpadowe.

Na podstawie KPO wystawionych przez Spółkę w BDO ustalono, że w okresie objętym kontrolą 24- krotnie przekazywano oleje odpadowe w ilości przekraczającej 500 kg.

Zgodnie z warunkami umowy pośrednictwa zawartej przez MPK 30 stycznia 2020 r. z firmą P.U.T.H. FLEX Sp. z o.o., której przedmiotem było m.in. organizowanie przez pośrednika transportu odpadów, odbieranie od zleceniodawcy odpadów i zapewnienie organizacji odbioru odpadów bezpośrednio z nieruchomości zleceniodawcy, w celu dalszego ich zagospodarowania, podmiot odbierający oleje odpadowe dokonywał zgłoszeń do systemu SENT i uzyskiwał w nim numer referencyjny.

Prezes wyjaśnił, że po odebraniu oleju pracownik ww. firmy telefonicznie zgłaszał dane niezbędne do wystawienia zgłoszenia w systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opalowymi. Następnie po otrzymaniu informacji zwrotnej, że zgłoszenie zostało dokonane odjeżdżał z terenu MPK w drogę powrotną.

(akta kontroli tom I str. 220-221, 508-509, tom II str. 19, 183-228)

Ww. umowa pośrednictwa została rozwiązana przez Spółkę z dniem 28 czerwca 2024 r. Od dnia 29 czerwca 2024 r. odbioru olejów odpadowych i zgłoszeń do systemu SENT dokonuje firma RAN-SIGMA Sp. z o.o.

(akta kontroli tom II str. 26, 28, 227-229)

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy o odpadach, Spółka przechowywała dokumenty i dane, na podstawie których zostały sporządzone dokumenty ewidencji odpadów przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym zostały sporządzone dokumenty ewidencji odpadów, tj. dokumenty generowane z BDO, tj. KPO, KEO, a także „Rejestr gromadzonego oleju zużytego” prowadzony zgodnie z procedurą 010 „Gospodarka Paliwowo-Smarownicza”.

(akta kontroli tom II str. 18, 181)

4. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach, Spółka, za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO, sporządziła roczne sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za lata 2020-2023. Ilość wytworzonych olejów odpadowych wykazana w ww. sprawozdaniach była zgodna z ewidencją magazynową oraz ilością podaną w KEO, KPO i fakturach

³⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1218. Dalej: ustawa o systemie SENT.

wystawionych przez Spółkę. W ww. sprawozdaniach pominięto, że oleje odpadowe o kodzie 13 02 05* były mieszane z olejami odpadowymi o kodzie 13 02 06*, co szerzej zostało przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Sprawozdania zostały złożone Marszałkowi Województwa Mazowieckiego³⁹ w terminie określonym w art. 76 ust. 1 uod (do 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy)⁴⁰. Do ww. sprawozdań Spółka nie składała korekt. Do dnia 30 sierpnia 2024 r. sprawozdania za lata 2020-2022 zostały zweryfikowane przez Marszałka stosownie do postanowień art. 77 ust. 1 uod.

(akta kontroli tom I str. 220-221, 342-399)

5. W wyniku oględzin przeprowadzonych w Spółce w dniu 3 lipca 2024 r. ustalono, że oleje odpadowe powstawały w wyniku serwisu i napraw pojazdów samochodowych w stacji obsługi w Dziale Napraw i Kontroli Pojazdów MPK.

Dyrektor ds. Ekonomiczno-Administracyjnych MPK oświadczył, że zużyty olej zlewany był (grawitacyjnie) z pojazdu do mobilnej wanny umieszczonej na prowadnicach w kanale smarowniczym, a następnie zaworem spustowym przelewany do pojemnika (konewki) i zlewany do metalowej beczki znajdującej się na stanowisku wymiany oleju. Po zgromadzeniu odpowiedniej ilości oleju, beczka przewożona była wózkiem widłowym do magazynu odpadów.

Miejszem magazynowania oleju odpadowego była zadaszona wiata magazynowa o podłożu utwardzonym (betonowa wylewka)⁴¹. Wiata zamknięta była z trzech stron niepełnymi ścianami (do wysokości ok. 2 m). Obiekt zlokalizowany był na części dz. ew. nr 2/7, 85/7 i 208/9 dzierżawionych przez MPK od Gminy Miasta Radomia na podstawie umowy najmu z 15 lutego 2024 r. zmienionej aneksem z 25 marca 2024 r. Umowa została zawarta na okres do 12 lutego 2027 r. Wejście do wiaty, do części w której magazynowany był olej odpadowy, zabezpieczone było przed dostępem osób niepowołanych (poprzez zamknięcie kłódką). W prawym tylnym rogu pomieszczenia znajdował się pojemnik typu Mauser o pojemności 1000 litrów. Na pojemniku umieszczono oznakowanie: tabliczkę – olej odpadowy, tabliczkę informującą o rodzaju odpadu znajdującym się w pojemniku (kod 13 02 05* – Mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowoorganicznych). Pojemnik umieszczony był w wannie ociekowej o pojemności 730 litrów, co szerzej zostało przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Pojemnik wykonany był z materiału odpornego na działanie oleju oraz na stłuczenie (posiadał homologację 31HA1/Y/D/TOTH1/BAM), posiadał szczelne zamknięcie (nakrętka wlewu) i instalację odprowadzającą ładunki elektryczności statycznej. Magazyn, w którym znajdował się pojemnik, wyposażony był w sorbent neutralizujący ewentualny wyciek oraz podręczny sprzęt gaśniczy.

(akta kontroli tom I str. 400-406, tom II str. 48-55)

W okresie objętym kontrolą wytworzone w Spółce odpady olejowe mineralne o kodzie 13 02 05* były mieszane z odpadami olejów syntetycznych o kodzie 13 02 06*.

Prezes wyjaśnił m.in., że mieszanie olejów odpadowych o różnych właściwościach jest dopuszczalne, o ile nie utrudnia ich regeneracji lub recyklingu.

(akta kontroli tom I str. 440, tom II str. 24, 181)

³⁹ Dalej: Marszałek.

⁴⁰ Odpowiednio: 5 stycznia 2021 r., 14 lutego 2022 r., 5 stycznia 2023 r., 8 stycznia 2024 r.

⁴¹ Poprzednio, tj. do dnia 6 czerwca 2024 r. oleje odpadowe były składowane w miejscu ich wytworzenia w Dziale Napraw i Kontroli Pojazdów.

W oświadczeniu z 30 sierpnia 2024 r. firma RAN- FLEX Sp. z o.o. podała, że odpady olejowe odbierane z MPK w latach 2020-2024 nie powodowały problemów technologicznych w dalszym przetwarzaniu lub recyklingu.

(akta kontroli tom II str. 28)

Miejsce magazynowania olejów odpadowych spełniało wymagania określone w art. 25 ust. 2-5 ustawy o odpadach. Oleje odpadowe magazynowano nie dłużej niż przez rok.

(akta kontroli tom I str. 213-219, 400-406, tom II str. 48-55)

Warunki ochrony przeciwpożarowej miejsca magazynowania odpadów zostały określone w operacie przeciwpożarowym, sporządzonym dla MPK przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych⁴² w lutym 2024 r.

Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Radomiu⁴³ w postanowieniu z 26 kwietnia 2024 r.⁴⁴ stwierdził spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej⁴⁵ oraz zgodność z warunkami ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w operacie przeciwpożarowym uzgodnionym pozytywnie przez KM PSP w Radomiu postanowieniem z 23 lutego 2024 r.⁴⁶

(akta kontroli tom I str. 187-203, 210-212)

Zarząd MPK uchwałą z 15 kwietnia 2024 r.⁴⁷ wprowadził nową „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla MPK Sp. z o.o.” uwzględniającą m.in. miejsca magazynowania odpadów (w tym olejów odpadowych).

(akta kontroli tom I str. 421-433)

6. W latach 2020-2024 (do 30 czerwca) Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie nie prowadził w Spółce kontroli w zakresie postępowania z olejami odpadowymi.

W okresie od 5 do 19 czerwca 2024 r., w związku z kontrolą NIK, Delegatura Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Radomiu⁴⁸ przeprowadziła w Spółce kontrolę problemową w zakresie gospodarki olejami odpadowymi. W protokole z ww. kontroli⁴⁹ wskazano m.in., że w MPK nie występowała instalacja – urządzenia stacjonarne do odsysania oleju. Oleje odpadowe z grupy 13 02 05* wytwarzane były poza instalacją w wyniku napraw i serwisu własnych środków transportowych. W oświadczeniu z 6 czerwca 2024 r., stanowiącym załącznik do protokołu kontroli WIOŚ w Radomiu, firma RAN-FLEX Sp. z o.o. poinformowała, że odpady olejowe odbierane od Spółki w latach 2020-2024 przekazywane były do firmy Orlen Południe S.A. w Jedliczu, gdzie poddane zostały procesowi odzysku R9, (tj. powtórna rafinacja lub inne sposoby ponownego użycia oleju).

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła braku, w okresie od 1 kwietnia do 5 czerwca 2024 r., pozwolenia na wytwarzanie przez MPK innych (niż oleje) odpadów w związku z eksploatacją instalacji. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie

⁴² Nr uprawnień 627/2015.

⁴³ Dalej: KM PSP w Radomiu.

⁴⁴ Nr MZ.5268.14.5.2024.

⁴⁵ Tj. w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 275) i rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej, jakie mają spełniać obiekty budowlane lub ich części oraz inne miejsca przeznaczone do zbierania, magazynowania lub przetwarzania odpadów (Dz. U. poz. 296).

⁴⁶ Nr MZ.5268.14.1.2024.

⁴⁷ Nr ZB-22/2024.

⁴⁸ Dalej: WIOŚ w Radomiu.

⁴⁹ Nr RA 98/2024 z 19 czerwca 2024 r.

magazynowania odpadów⁵⁰ i sprawozdawczości. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością WIOŚ w Radomiu udzielił Prezesowi pouczenia.

(akta kontroli tom II str. 21, 39-54)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie od 1 lipca 2021 r. do 9 września 2024 r., wbrew postanowieniom przyjętej w Spółce procedury EA 011 – Gospodarka odpadami, oleje odpadowe przekazywane były podmiotom bez zawarcia stosownej umowy.

(akta kontroli tom I str. 274, 441)

Prezes wyjaśnił, że Spółka nie zawarła umowy na odbiór olejów odpadowych ze względu na brak możliwości zapewnienia stałych cen odbioru, co spowodowane było niestabilną sytuacją na rynku odpadów oraz wytwarzaniem małej ilości odpadów przez Spółkę.

(akta kontroli tom I str. 440-441, 454-455)

2. Ewidencja odpadów prowadzona przez Spółkę z zastosowaniem KEO i KPO nie spełniała wymogów określonych w art. 70 ust. 1 ustawy o odpadach, który stanowi, że posiadacz odpadów prowadzi KEO dla każdego rodzaju odpadów odrębnie. W KEO wykazywano tylko oleje odpadowe o kodzie 13 02 05*, podczas gdy podawana masa odpadów obejmowała także oleje odpadowe o kodzie 13 02 06*. W konsekwencji sprawozdania o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami sporządzone przez Spółkę za lata 2020-2023 nie zawierały pełnych danych o masie i rodzajach wszystkich odpadów olejowych wytworzonych w ww. okresie, co stanowiło naruszenie art. 75 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o odpadach.

(akta kontroli tom I str. 220-256, tom II str. 181)

Prezes wyjaśnił, że odpadów olejów syntetycznych nie uwzględniono z uwagi na wytwarzanie znikomej ilości tego typu odpadów w ciągu roku i mieszanie ich z odpadami olejowymi o kodzie 13 02 05*.

(akta kontroli tom II str.24-25)

3. Pojemnik typu Mauser służący do magazynowania olejów odpadowych oznakowany został jedynie kodem 13 02 05* podczas gdy zmieszane w nim były także oleje odpadowe o kodzie 13 02 06*. Stanowiło to naruszenie § 3 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia ws. postępowania z olejami odpadowymi, który stanowi, że na pojemnikach umieszcza się w widocznym miejscu kod lub kody odpadów wynikające z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów.

(akta kontroli tom I str. 400-406, tom II str. 24, 181)

Prezes wyjaśnił m.in., że odpady olejowe syntetyczne nie były magazynowane selektywnie. Były one mieszane z odpadami olejowymi mineralnymi o kodzie 13 02 05*, dla których prowadzona była KEO i KPO.

(akta kontroli tom II str. 24-25, 275)

4. Pojemność wanny wychwytowej (ociekowej) stosowanej w Spółce wynosząca 730 litrów nie była dostosowana do ilości olejów odpadowych magazynowanych w pojemniku typu Mauser o pojemności 1000 litrów⁵¹, co było niezgodne z § 4 ust. 3 rozporządzenia ws. postępowania z olejami odpadowymi.

⁵⁰ W protokole kontroli z 19 czerwca 2024 r. WIOŚ w Radomiu nie odniósł się do pojemności wanny wychwytowej stosowanej pod pojemnik typu Mauser.

⁵¹ W okresie objętym kontrolą ilość magazynowanego oleju odpadowego dwunastokrotnie przekraczała 1000 litrów.

(akta kontroli tom I str. 220-221, 400-406, tom II str. 18)

Prezes wyjaśnił, że wanna wychwytowa użytkowana jest od bardzo długiego okresu. Miało to wpływ na to, że nie sprawdzono jej rzeczywistej pojemności.

(akta kontroli tom II str. 18-19, 21)

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Przekazywanie olejów odpadowych zgodnie z procedurą przyjętą uchwałą Zarządu MPK.
2. Prowadzenie ewidencji i sporządzanie sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami odrębnie dla każdego rodzaju odpadów.
3. Dostosowanie pojemności wanny wychwytowej (ociekowej) do ilości magazynowanego oleju odpadowego.
4. Właściwe oznakowanie pojemnika do magazynowania olejów odpadowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 25 września 2024 r.

Kontroler:

Grzegorz Odziemkowski
główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
p.o. Dyrektor
z up. p.o. Wicedyrektor
Wiesława Bronisz

/-/